

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoli pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Peto kolo.

V onih časih, ko je bila sedaj vladajoča Slovenska Ljudska Stranka na Kranjskem v deželni zboru in v drugih zastopih vsled zveze liberalcev z Nemci še v manjšini, so liberalci govorili tako oblastno in delali za uničenje naše krščanske stranke tako nesramne naklepe, da se tej predrznosti ne moremo načuditi. Prav je tedaj, da nekoliko v spomin pokličemo one čase, ker nam dokazujejo, kaj bi liberalci dandanes počeli, ako bi še imeli v rokah deželne ključke. Obenem pa tudi spoznamo, kako milo postopa Slovenska Ljudska Stranka, ki se noče ali pa ne zna naučiti od svojih nasprotnikov brezobzirnosti.

Liberalci imajo navado, da začno tajiti reči, ki jim več ne ugajajo. Tako so tudi začeli tajiti, da je dr. Tavčar izdal geslo: „Liberalcem groš, klerikalcem pa knof“, in trdijo, da si je kaj tako strankarskega mogel izmisliti le kak obseden pop. Vendar je pa čista resnica, da je dr. Tavčar prvi razglasil omenjeno geslo, in sicer na nekem shodu v Žireh. „Slovenski Narod“ z dne 9. septembra 1901, št. 206, poroča namreč o omenjenem shodu takole: „Prvi je govoril kandidat Božič, ki je zavračal in pobijal klerikalna obrekovanja glede nemške zveze in hudobno mu podtaknjene izjave, da je nasprotnik krščanstva.“ Potem pa piše „Narod“ doslovno takole: „Drugi govornik dr. Tavčar je pa v poljudni in zelo zabavni obliki šibal klerikalno sleparstvo, da je vera v nevarnosti, ter apeloval na volilce, naj se nikar ne dajo zavesti novemu kaplanu, marveč naj oddajo soglasno svoje glasove našemu kandidatu Božiču, kar je in bode pač njim samim v korist, kajti naprednonarodna stranka poznala bode poslej samo svoje volilce in v deželnem zboru, dajala bode liberalcem groš, klerikalcem pa knof. Govornika bila sta zelo živahno aklamovana.“

Ker si je dr. Tavčar to zadevo resno mislil, jo je kmalu nato bolj natanko razložil v Črnomlju,

ko je rekel o klerikalcih: „Obupati bi morali nad prihodnostjo slovenskega naroda, ako bi krepko in zdravo naše meščanstvo ne imelo več toliko moči v sebi, da ne bi s krvavo glavo poslalo te nečedne druhalje nazaj v farovške hleve in farovške svinjake, iz kojih so na dan prihrumeli.“

Dne 16. oktobra 1901 je pa „Slov. Narod“, pri katerem je imel prvo besedo dr. Tavčar, prinesel članek z napisom: „Bojkotiranje“, v katerem pravi: „Zagotovljeno je (seveda po zvezi z Nemci), da bodo klerikalci tudi prihodnjih šest let jedli v deželnem zboru trdi in netečni kruh brezplodne opozicije.“

Punčica v očesu liberalcev so bili takrat učitelji, ki so se povsod pokazali kot verni sluge stranke, in zato je o njih pisal „Narod“: „Šolstvo in učiteljstvo moramo slej kakor prej negovati kolikor je mogoče in delati moramo, da se odstranijo tudi zadnji ostanki duhovniškega gospodstva v šolstvu.“

Ker so bili slovenski liberalci tačas trdno zvezani z Nemci in so z njihovo pomočjo imeli v oblasti ne le deželno zastopstvo, ampak tudi c. kr. deželni šolski svet, je „Narod“ lahko samozvestno prinesel tole vest: „Slej kakor prej ostanejo klerikalci v deželnem zboru v manjšini, ostanejo peto kolo na vozu in ne dobe ključev do deželne blagajne v roke.“

Liberalci so bili tedaj pripravljeni našo stranko popolnoma uničiti, njene pristaše izstradati in so že v svoji prevzetnosti imenovali našo stranko peto kolo, za katero se nihče ne zmeni. Toda čas suče kolesa tudi v politiki. Pravična stvar je zmagala. Zdaj so liberalci postali peto kolo, kranjska dežela se upravlja brez njih, ključke od gospodarstva ima S. L. S.

Lahko bi sedaj mi liberalcem vračali, kakor so nam prej posojevali. Toda osebne maščevavnosti ne poznamo vkljub brezmejnemu izživljanju. Nam se gre le za načela. Za ta načela bo

S. L. S. stala dostojno, a trdno in pogumno v boju in ni se ji treba bati, da bi še kdaj postala peto kolo.

Iz rdečega tabora.

Rdečkarji imajo vse polno konsumov po delavskih krajih. Tu prodajajo vsakovrstno blago in navadno ne najboljše. Na Dunaju so prišli na sled velikanskim grdobijam, ki se dobivajo po rdečih konsumih. Dunajski mestni magistrat je vsled neke ovadbe preiskal v prvem socialističnem konsumu prostore in našel vse polno smrdljivega in izprinenega mesa, katerega so sodrugi prodajali svojim odjemavcem. To odkritje je napravilo silen šum med delavci. Rdeči listi kajpada ne morejo utajiti tega dejstva, zato po stari navadi psujejo in zmerjajo krščanske socialce, ki hočejo preprečiti, da se ne bo mrhovina prodajala delavcem za drag denar. Komaj je bila preiskava končana v prvem konsumu, so zopet nekaj podobnega izsledili v drugem rdečkarškem konsumu v Neumargareten. Pred preiskavo so rdečkarji skrili cele kupe smrdljivega mesa in pokvarjenih klobas. Toda preiskovavna komisija, ki je nepričakovano došla, je še precej gnilega mesa našla in ga zaplenila. Zelo poučen nauk je to za delavce, da vidijo, kakšna živila jim rdeča gospoda privoščijo.

Brezvestnost socialističnih voditeljev se je pokazala tudi pri ravnokar končanem dvomesečnem štrajku londonskih obrežnih delavcev. Dva meseca so ubogi delavci na povelje mastno plačanih sodrugov morali štrajkati, a brez vsakega uspeha. Delodajavci so zmagali v tem štrajku, v katerem so delavske mase porabile celih 50 milijonov svojega trdo prisluženega denarja. Beda in strašna lakota sta nastopili slednjič med štrajkujočimi, katerim je bilo zmanjkalo denarja. Neki delavec je v pismu takole jadikoval: „Devet tednov bo kmalu, odkar se je pričel štrajk in ne vemo, kako dolgo bo še trajal. Imam ženo in tri otroke in enega še v kratkem pričakujemo. Moja

PODLISTEK.

Za poklicem.

Spisal Peter Bohinjec.

Dalje.

IX.

Se hitro je nazaj vrnil,
ter hitro je domu prišel.
Narodna.

Na Hudenjah je nastal tisto dopoldne na dvorišču velik vrišč. Nihče ni videl tatu, kako se je priplazil v grad. Videle so ga pa žanjice, ko je prijahal z dvorišča. Oskrbnik Tomaž je premišljal, kaj bi ukrenil.

Sklical je vse hlapce in jim ukazal, da osedlajo konje in se razkrope na lov. Tudi Tomaž sam se je odpravil za tatom.

Kontesa Regina je preplašena sedela v hladnici na grajskem vrtu in moreče skrbi so ji polnile dušo. Udani vranec ji ni šel iz spomina.

Kar zagledajo žanjice na polju jezdeca, ki je poganjal penastega konjiča proti Hudenjam. Kmalu spoznajo vranca domače gospodične. Toda jezdeca niso poznale.

Neznani vitez jaše vedno počasneje. Čembolj se približuje gradu, tem več gledavcev ima. Sam pa si briše znoj z obraza in sapa mu pohaja. Že je pred gradom.

Začudeno gleda oskrbnik jezdeca. Zdi se mu, da ga je že nekje videl.

Tudi kontesa prihaja z vrta. Zaigra ji srce veselja, ko zagleda svojega vranca. Konj je zarezgetal, ko je zagledal svojo gospodinjjo.

„Kdo si vendar, dobri vitez, da te ne poznamo?“ popraša ga kontesa, ko je skočil raz sedla.

„Izgubljeni sin, milostiva!“ odvrne z milim glasom rojski Anzelj!

„Mati nebeška, Anzelj! Ti tukaj?“

„Odpusti, Regina!“

Kontesi je prišlo slabo. Odnegli so jo v njeno sobo.

Oskrbnik je zapovedoval poslom, naj gredo po svojem delu, sam je pa povabil Anzelj na grad.

Špela je kmalu prihitela povedat, da je gospodični odleglo in da želi govoriti z vitezom.

Kontesa poljubi Anzelj na čelo, ukaže prnesti na mizo kruha, surovega masla in vina, pa popraša:

„Kako si vendar prišel semkaj in z mojim konjem? Ali si vjel tatu? Kaj porekó stričevi v Mokronogu? Ali te niso vjeli? Ali nisi pod ključem?“

Kontesa je vedno Anzelj na obsipala z vprašanji. Ta je pil iz majolke, pa pripovedoval na dolgo in široko, kako se mu je godilo zadnje tri dneve.

„Hvaležna sem ti, Anzelj, hvaležna do groba, toda kri stričeva vpije z zemlje do neba! Veseli me, da si se spoznal. Vesela sem, ker ti je Bog položil v srce iskrico milosti, da si zapustil tako hitro družbo hudodelcev. Toda, kaj pa zdaj?“

„Na vse sem pripravljen, tudi na smrt! Kar boš ti rekla, Regina, to naj se zgodi!“

„Deželno sodišče te bo sodilo.“

„Naj me le, toda fant, ki je postavljaj keglje, mora pričati pod prisego, da me je Danijel hotel ogoljufati.“

„Vendar pa radi tega še nisi bil opravičen, seči po nožu!“

„Vsi so me napadli, moral sem se braniti. Saj veš, da nimam nobenega prijatelja med sodrugniki, razun tebe, ljuba moja Reginica!“

Anzelj se je pri teh besedah razjokal kakor otrok.

„To te bo izgovarjalo, ker si silno nagle jeze, in ker te je tvoj oče razdedil iz vzroka, da nisi pri pravi pameti.“

Anzelj je potegnil iz majolke in jo izpraznil do dna. Vinski duhovi so zaplesali okrog njega in kmalu je omahnila njegova glava po divanu.

„Tistega vipavca bomo še izpili, ki ga je Danijel zapadel, ha, ha!“

Kontesa je bila groza pijanega barona, ki je zaspal in zasmrčal. Vstane in gre na dvorišče.

Solnce se je nagnilo na zahod. Posli so odkosili in se porazgubili po delu.

„Kontesa, danes ni varno hoditi na Rako. Rokovnjači so jezni, ker se jim tatvina ni posrečila, in hoteli se bodo maščevati,“ izpregovori Tomaž.

„Ali zanesljivega človeka moramo vendarle dobiti, da ga pošljemo na Rako. Preveč bo mamico skrbelo, če me ne bo,“ odgovori kontesa.

„Tisto pač. Miha je zanesljiv. Pa naj gre še Jaka z njim. Samo nekaj vrstic bo treba napisati. Drugo že jaz razložim Mihi.“

žena je že sedaj slabotna in bojim se ob porodu najhujega. Vse sva poprodala, da plačava najemščino za stanovanje. Ker ne morem več plačati, so nam odpovedali stanovanje. Še nikdar se mi ni tako godilo. Vse kaže, da nas vržejo na cesto. Upam, da bo štrajk kmalu končan. Želim le, da bi nikdar več ne bilo takega štrajka." Tako toži zapeljani delavec. Poročilo pripoveduje, da sta morala zakonska zastaviti slednjič še poročna prstana. In to vse je posledica nesramne gonje, katero vprizarjajo bogati voditelji rdečkarjev, ki po časopisju hujskajo nezavedno delavstvo. — 60 letni duhovnik, katerega je v parku v Bruselju napadel socialni demokrat z bodalcem, je umrl pretekli teden v bolnišnici. Pobesneta živina v človeški podobi, ki je hotela umoriti katoliškega ministrskega predsednika, se pa pokori sedaj v ječi. „Zarja“ ni našla besedice, da bi bila obsodila to brezmejno zločinstvo svojega somišljenika. Res je, da „gliha vkup štriha“. Sram mora biti človeka, kateri se še druži in brati z revolucionarno rdečo stranko, ki ima na vesti toliko umorov in drugih pregreh.

Gospodarski del.

Električna naprava »Sodarske zadruge« na Češnjici. »Sodarska zadruga« na Češnjici v Selški dolini, prva in edina sodarska zadruga na našem jugu, gradi na reki Sori novo delavnico. Po dvanajstih letih svojega uspešnega delovanja bo prišla zadruga s pomočjo dežele in države do tega, da bo razširila in moderno uredila svojo delavnico. Zato je zadruga kupila staro žago z dobro vodno močjo na reki Sori. Načrte za zgradbo je odobrilo c. kr. ministrstvo za javna dela, izdelal jih je pa ravnatelj obrtno-pospeševavnega urada v Ljubljani. Delo se je pričelo meseca julija in se vrši pod nadzorstvom g. ravnatelja Remca, ki bo svoje izkušnje iz Amerike tu uporabil, da se bo vse kar najbolje izvršilo. Za gonivno silo se je kupila nove vrste Francis turblina za 60 konjskih sil, ki bo gonila dinamostroj. Za svojo potrebo bo zadruga porabila 30 konjskih sil, drugih 30 konjskih sil bo pa oddala posestnikom bližnjih vasi in v trg Železnike proti primerni odškodnini. Račun je natančno napravljen in rentabilneta zagotovljena. V dveh mesecih bo delo dovršeno. Nova naprava »Sodarske zadruge« pomeni velik napredek v Selški dolini. Tovarna z žago bo dobila najboljše stroje in je zagotovljena zanesljiva vodna moč. To je delo Slovenske Ljudske Stranke. Zanimanje za električno napravo je veliko. Tudi nasprotniki, vkljub temu, da so politične razmere pri nas zelo napete, respektirajo to električno napravo in se bodo poslužili njenih dobrot. Nedavno je imel g. ravnatelj Remec na Češnjici predavanje o elektriki. Kratko in poljudno je pojasnil, kaj je elektrika, kako se vzbuja, kakšni so njeni pojavi in učinki, kako se pretaka in napeljuje in kakšna je njena gospodarska važnost. Električna postaja za kmeta najpriljubnejša in najcenejša gonivna moč. Električna lahko izvršuje razna dela: vozi, orje, mlati, reže, posnema mleko, dela

surovo maslo, kuha, greje, šiva in goni raznovrstne obrtne stroje. To je pokazal g. predavatelj na raznih slikah, ki so jih poslušavci med predavanjem z zanimanjem ogledovali. Važno je posebno to, da elektrika stroje enakomerno goni, ni nevarna in se lahko napelje v daljavo. V Ameriki je elektrika napravila bujen procvit na polju kmetijstva in obrti.

Gospodinska šola v Šmihelu pri Novem Mestu. Deželni odbor kranjski otvoril 1. oktobra 1912 v samostanu šolskih sester »De Notre Dame« v Šmihelu pri Novem Mestu gospodinsko šolo, obstoječo iz notranje šole (internata) in zunanje šole (eksternata). Za notranje učenke dovoli deželni odbor 6 ustanov po 15 K na mesec, to je polovico učnine in preskrbuje, ki ji je plačevati redno šolskih sester. Istotako se bo plačevalo iz deželnega zaklada zajutrki in kosilo zunanjih učenk, katerim torej ne bo trpeti nobenih stroškov. Prošnje za sprejem in za ustanove je predložiti do 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinske šole v Šmihelu pri Novem Mestu, kjer se dobe tudi podrobnejša pojasnila.

Izseljevanje. Kakor smo že poročali na tem mestu, je letos izseljeniško gibanje za Ameriko močno narastlo in so množice izseljencev, ki pridejo v Novi Jork, res številne. Tako je dospelo samo v zadnjem tednu 92.425 izseljencev iz Evrope, s čimer je bilo prekoračeno število prejšnjega meseca. Nekaj teh izseljencev gre samo tja za čas žetve ter se potem vrnejo domov, večji del jih pa ostane tam in se vrnejo domov šele po letih ali pa sploh ne več. Kakor so doglali iz dosegljivih podatkov, se navadno vrne iz Amerike 26 od sto izseljencev, kar pa seveda ne velja za sezono, to je za izseljevanje za časa žetve. Letošnje močno naraslo gibanje moramo v precejšnji meri pripisovati zelo ugodni žetvi, deloma pa tudi izboljšanim delavnim pogojem v industriji.

Srbsko meso. Glasom trgovinske pogodbe sme Srbija uvažati v našo državo le gotovo množino mesa, ki je bila pa letos že pred dvema mesecema dosežena. V prvih dneh avgusta je prišla iz Srbije zadnja še dovoljena količina govejega mesa, tako da bodo od sedaj naprej uvaževalci morali plačevati avtonomno carino. Seveda bo vsled tega meso postalo še dražje in se že sedaj vrše predpriprave, da se poviša uvoz mesa iz Srbije. Kakor se pričakuje, se Srbija ne bo temu upirala, ker se še sedaj belgrajskim trgovcem izplača uvažati meso in jih cene dunajskega trga odškodujejo za visoko carino.

Novo rusko posojilo. Kakor poročajo z Dunaja, pripravljajo v Petrogradu velikansko posojilo 1000 milijonov, katero mislijo najeti v Parizu. Zadolžnice bodo izdane spomladi na pariškem denarnem trgu, kakor so bila tudi druga ruska posojila najeta pri francoskih zaveznikih.

Jesenski promet na železnicah narašča vsako leto, tako da železnice komaj zmagujejo. Priporoča se tedaj trgovcem in industrijcem, da tako uredijo svoja naročila, da se promet porazdeli, da bodo mogle železnice zmagovati.

Škoda po toči. Ogrske zavarovalne družbe poročajo, da znašajo odškodnine, ki so jih morali letos že plačati radi toče, 12 milijonov kron in se bodo še povišale vsled nujnih stroškov na 15 do 16 milijonov. Vplačane zavarovalnine zna-

šajo samo 9 milijonov, tako da bodo imele letos zavarovalnice škode za 5 do 6 milijonov. Hrvatska in Slavonija sta udeleženi pri teh številkah za eno tretjino.

DOPISI.

Iz Bohinja. Večkrat se slavi lepota Bohinja, ki se primerja s Švico. Razložek je ta, da Švicarjem naravna lepota veliko nese, Bohinjcem pa malo. Slovenci ne znamo, deloma ne moremo lepote spraviti v denar, ker imamo premalo podjetnega duha, premalo denarja, zlasti pa premalo čuta za skupno delovanje. Švicarji so te dni otvorili postajo električne železnice na Jungfraujochu, 3457 m visoko, odkoder je najveličastnejši razgled po sosednjih ledenikih. Od tod se lahko v par urah pride na njihove vrhove. Prihodnje leto bo že stal poleg postaje velik hotel. Ljudstvo tam kar dere skupaj, ker z malim trudom more uživati to bajno krasoto planin in ker najde tu vse mogoče ugodnosti. S Švicarji se glede podjetnosti mi seveda ne moremo primerjati. Kaj malega bi se pa v Bohinju vendarle lahko še več storilo, da bi bili tujci med nami bolj zadovoljni. O vodovodu in o uravnavi ceste z Bistrice do jezera danes nočem govoriti. Najbolj se mi zdi potrebno, da se kmalu napravi par metrov široka pot okoli jezera in most čez Savico. Za zložnejši dostop na razgledišča in zboljšanje potov v planine se je zadnji čas nekaj storilo, a to kaže le dobro voljo posameznikov, kar pa premalo izda. S pridnim skupnim delom moramo tedaj prisiliti krasno naravo, da nam privabi tujcev in odpre vire blagostanja.

Križe pri Trzinu. Iz Trzinca se je preselila v Križe gospa N. Jelenc in je tu otvorila svojo prodajavno, katero prav toplo priporočamo. — Neki samostojen cestar je nasul cesto, ki drži iz Križa v Pristavo. Mož bi rad novemu občinskemu odboru baje ponagajal, pa se bo posmehnil. Ko bo glavarstvo rešilo neko pritožbo naših ljubeznivih nasprotnikov, bo volitev novega župana. Kadar bo zadeva rešena, bomo bolj obširno poročali.

Politični obzor.

Zagreb. Obsodba dvanajstih obdolžencev, ki je bila razglašena v ponedeljek, se glasi tako-le: Jukič se obsodi na smrt na vešalih. Po pet let težke ječe imajo: Cvijič, Cesarič, Bubljič, Neidhardt in Horvat. Hrvat je dobil šest let težke ječe. Na šest mesecev je bil obsojen Šarinič. Badalič, Narančič, Dolenc in Galogaž so oproščeni. Razen Jukiča, ki je študiral jus, so vsi drugi še gimnazijci, oziroma dijaki drugih zavodov. Jukič je bil spoznan krivega poizkušnega zavrattnega umora, ker je napravil atentat na Cuvaja, izvršenega zavrattnega umora, ker je povzročil smrt banskega svetnika pl. Hervoića, potem izvršenega navadnega umora, ker je ustrelil redarja Petra Borščaka, težke telesne poškodbe na enem redarju in javnega nasilja. Sodni dvor se je izjavil, da se ni mogel prepričati, da bi bil Jukič duševno bolan in da tedaj nosi odgovornost za svoja dejanja. Sodniki so bili v sodni dvorani navzoči v črnih oblekah in s črnimi kravatami. Ko je bil Jukič pripeljan v dvorano, je zaklical: „Živela

„Poskrbi še, Tomaž, da Anzeljna spravite v kako drugo sobo na posteljo. Pijan je kakor muha in spal bo neprenehoma do jutri zjutraj.“

Uro pozneje sta že Miha in Jaka odjezdila na Rako...

Kontesa je zračila sobo. Prijetno ji je del lahek preprih in sedeč na divanu je zadremala...

V sobo stopi oskrbnik. Regina se ni vzbudila. Sede poleg nje in posluša njene nemirne dihljaje... Strast se je polotila njegovega srca in ni se mogel premagati, da bi ne bil poljubil kontese na čelo...

Regina se je vzbudila... Ni se razhudila...

Oskrbnik je skoro pozabil, da je prinesel novice z Rake. Hlapca sta se srečno vrnila z naročilom, da naj dekla Špela jutrišnji dan pride na Rako k prvi sv. maši.

Ko pa je oskrbnik zapustil sobo, je Špela na hodnikovih oknih prilivala rožam in globoko vzdihnila...

X.

Že je prišel Štefanj dan, da hlevar se napravi stran, še gre zdaj hlevar v beli grád, k' gospodi gor slovo jemát. Narodna pesem.

V pritlični dvorani na raškem gradu je sedela na mehkem naslonjaču grofica Katarina Kajzelova. Mračno je gledala na črni marmornati kamin, pri katerem se je sukala hišna Anka.

„Torej Špela ti je vse to povedala, Anka?“

„Dà, Špela; odgovori hišna, „in je rekla, da

kontese ne smete nikdar več same pustiti na Hudenje.“

„Ah, jaz uboga, kaj sem doživela!“ Pretekli teden uboj v Mokronogu, in zdaj še to sramoto! Da bi nikdar ne bila zašla v to divjo rodbino Kajzelovo!“

V dvorano stopi grof Albert. „Kaj si tako potrta, ljuba moja Katarina? Ali ti še vedno po glavi roji rojski divjak? Ne boj se, jaz se hočem pošteno maščevati za svojega brata Danijela. Dobro, da je morivec tako hitro v naših kleščah!“

„Pusti norca! Toda hudenjskega oskrbnika moraš nemudoma odsloviti. Nič več ne sme Regina na Hudenje.“ Hišna je izginila iz dvorane.

„Zdaj že celo ne, ker je ta rojski divjak tamkaj. Lahko še katerega zadavi.“

Nemirno je hodil grof po dvorani. Vstopi grofica Sidonija.

„Dobro, da sta sama. Albert, zdaj pa po kaži, da si gospodar v hiši! Kaj si upa ta Pemec, ta Tomaž! Komaj se je nekoliko privadil gospode ta neroda, pa hoče že snubiti plemenitaško hčer. Nič več ga ne zagovarjaj! Od hiše mora!“

Zgodi se še danes, majka! Sam pojdem na Hudenje in ga zapodim. Tistega rojskega morivca pa denem pod ključ, in sicer na dno smrdljive ječe,“ odgovori odločno graščak.

„Anzeljna le pusti! Z norcem ne boš nič opravil. Zdaj je spet na pravi poti. Drugače utegne spet zaiti med tisto razbojniško družal lažnivega Kljukca,“ pogovarja ga soproga.

„Saj za drugo družbo ni,“ odvrne grof nekoliko mirneji.

„Baronovka Magdalena naj mu vrne koreto in konje in tista dva njegova hlapca, pa naj še nadalje kolovrati od grada do grada, dokler v kakšni zidanici ne zaspi za vselej,“ svetuje mati Sidonija.

Graščak pozvoni. Hišna pogleda skozi duri.

„Anka, naroči hlevarju, da zasedla konja, mojega in svojega!“

Grof poljubi roko Sidoniji, poljubi soprogo in odide.

* * *

Slaba letina je bila tisto leto. Deževno je bilo poletje, deževna jesen. Grozdje je dozorelo napol, kmetje so stradali: lubje in laneno seme so skupaj mleti, da so imeli kruh, piše Valvasor.

Francoski kralj je napadel brez povoda nemške dežele. Avstrijski cesar Leopold I. je pri-skočil deželam na pomoč. 1200 Kranjcev se je zbralo pod zastavo cesarjevo. Turjaški grof je nabiral prostovoljce — tudi oskrbnik Tomaž Kinski je dal slovo Kranjski in se hrabro boril pod zastavo cesarjevo v bitki pri Strassburgu.

Rojskemu Anzeljnu so modri bratje poplačali njegovo nezvestobo. Neko jutro je visel za pete na veji debelega hrasta s preklano glavo in zabodenim srcem. Solidon je izvohal njegovo kri.

Kontesa Regina pa je spet hodila na Hudenje. Zamišljena je bila, kratkobesedna, ljubila je izstradane kmete, ljubila rože na polju in živali v hlevu, ljubila tudi nadalje — mladega hlevarja: saj je rekel, da se vrne.

Dalje prih.

sloga in edinstvo Hrvatov, Srbov in Slovencev!“ in ko ga je po obsodbi predsednik vprašal, če se bo pritožil, je zaklical: „Apelujem na hrvaški narod. Živela Hrvaška, smrt tiranom!“ Ostali obtoženci so zapeli „Liepa naša domovina.“ — Dame, ki so bile prinesle obsojencem cvetic, so bile na osem dni obsojene v zapor, štiri pa, ki so bile oproščene, so za pet let izgnali iz dežele.

V Spljetu so bile viharne demonstracije zaradi Jukičeve obsodbe. 10.000 oseb je šlo po ulici in je klicalo: „Živio Jukič! Živela jugoslovanska edinstvo! Doli s Cuvajem!“ Zaprla so 9 oseb.

V tržaškem mestnem svetu je huda razprava zaradi vodovodnega vprašanja. Slovenci in socialni demokratje hočejo, da se voda napelje iz Reke. Italijani, ki bi radi Furlanom pripravili neko ugodnost, hočejo 25 milijonov dati za vodo iz Timava, ki je pa baje zelo nesnažna. Socialni demokratje so pričeli z obstrukcijo, ker hočejo, da bi se napeljala voda Reka.

Med Poljaki in Rusini so se poravnave zopet razbile. Da je razpor med Rusini in Poljaki je čisto umevno, kajti Poljaki nočejo slišati glede šolstva nič o pravici. Poljaki imajo 70 srednjih šol, Rusini pa le pet, dasiravno je v Galiciji Rusinov zelo toliko, kakor Poljakov, namreč okoli 3½ milijona. Prištevajo se Poljakom tudi Židje. Na poljski gimnaziji v Premislu je med 489 učenci 441 Poljakov in 48 Rusinov. Po veri je pa na tem zavodu 206 rimskih katoličanov, 58 grških katoličanov in 225 Židov. V istem mestu je rusinska gimnazija, ki ima 930 učencev. Med njimi je 888 grških katoličanov, 6 rimskih katoličanov, 6 pravoslavnikov, 1 luteranec in le 37 Židov. Vse pritožbe Rusinov pri deželni šolskem svetu so brezuspešne, ker v njem sedi 52 Poljakov in le 4 Rusini.

Bolgarska se pripravlja na vojsko s Turčijo. Kralj je zato nemudoma moral priti domov, ker so razmere skrajno napete. Srbija je z Bolgarijo v zvezi.

V Aachnu se je vršil zadnje nedeljo 59 nemški katoliški shod. Udeležilo se ga je 550 družtev s 30.000 ljudmi. V slavnostnem izprevodu je bilo dvanajst godb. — Liberalni listi kažejo veliko nevoljo, ker na shodu ni prišlo do spora med kolinsko in berolinsko smerjo, ampak so vsi skupaj izrekli udanost sveti Stolici.

Na Turškem bodo nove volitve okoli 14 oktobra in mesec pozneje se snide državni zbor. Vlada hoče varovati pri volitvah popolno prostost. Od uradnikov zahteva vlada, da se ne prištevajo nobeni politični stranki. Poglavarji Mladoturkov so večinoma španski Židje, ki so se poturčili, pa so ostali člani lože. Mukhtar paša hoče s prijatelji lože pomesti.

Francoska in Rusija. Francoskega ministrskega predsednika Poincaréja so v Petrogradu prav slovesno sprejeli. Nemci so zaradi tega precej v strahu. V Krasnem Selu je bila Poincaréju na čast prirejena vojaška parada, kateri je poveljeval car sam. Kaj je pravi vzrok tem manifestacijam prijateljstva med Francosko in Rusijo, častnikarji ugibljejo. Nekateri trdijo, da Francoska zahteva od Rusije, da naj bolje zavaruje mejo proti Nemčiji, drugi da so železnice v Orijentu in posojilo, katero namerava dobiti Rusija s Francoskega. Najbrže je pa francoski ministrski predsednik hotel stopiti v dotiko z vodivnimi ruskimi državniki zaradi homatij na Balkanu. — Radi bi Rusi tudi dosegli, da bi se jim odprle Dardanele, a kaže se, da zdaj za to še ni ugodni trenutek. Turčija je namreč proti Bolgariji zelo prijenljiva in zaradi pomora v Kocani najbrže ne pride do vojne. Sploh želi Rusija in Francoska, da bi prenehala italijansko-turška vojska.

Na Portugalskem so vse ječe prenapolnjene z vjetimi monarhisti. Med njimi je tudi veliko duhovnov.

Italijansko-turška vojska. V Neapeljsko ladjedelnico so pripeljali v popravo tiste tri laške torpedovke, ki so bile poškodovane pri vpadu v Dardanele. Poveljnik turškega brodovja Ratsin paša je odstavljen, na njegovo mesto je prišel Tahir-bej. Več mladoturških uradnikov je odstopilo, ker niso hoteli podpisati neke od vlade predložene izjave. V Solunu je bila demonstracija mladoturkov, pa se je iste udeležilo le trideset častnikov. Začela so se mirovna pogajanja med Italijo in Turčijo. Minister javnih zadev Damid Fetriš je postal notranji minister. Črni Gori vlada ne misli odstopiti ozemlja pri Kresnici.

Maroški sultan Mulej Hafid se je odpovedal svojemu prestolu. Njegov naslednik bo najbrže njegov brat Mulej Jusuf, s čimur je Francija zadovoljna.

Novičar.

Č. g. Jakob Aljaž, župnik na Dovjem, je postal knezoškofijski duhovski svetnik. G. svetnik ostane na željo knezoškofa in svojih župljanov še nadalje v aktivni službi.

Č. g. Jernej Ramovš, župnik in duhovni svetnik v Poljanah, je slovesno obhajal dne 9. t. m. svojo 70 letnico.

Shod liberalnih učiteljev, ki je bil 10. in 11. t. m. v Celju, res ni prinesel liberalcem nobene tolažbe. Najprej se je pokazalo nesoglasje

glede izdajanja „Učiteljskega Tovariša“. Nekateri učiteljski delegati so zahtevali, da naj to učiteljsko glasilo ne bo tako drago in surovo kakor dosedaj in da naj bi se v njem obravnavale samo šolske in stanovske zadeve. Toda par glavnih kričavev je zmagalo s predlogom, da mora „Učiteljski Tovariš“ po obliki, vsebini in ceni ostati neizpremenjen. Bili so mnenja, da se bode na ta način premagal klerikalizem. Učitelj Vilibald Rus je poročal o neskončnem preganjanju naprednega učiteljstva na Kranjskem, češ, da za te baže učiteljstva ni več objektivnosti in pravice. Ker je skupščina zborovala na Štajerskem, bi se bila pač lahko spomnila petdesetletnice slavnega pedagoga Antona Martina Slomška. Tega ni storila, ampak se je rajše spomnila pokojnega svobodomiselnca Aškerca. Ker se je pod patronatom „Učiteljske Tiskarne“ v Ljubljani osnovala nova, takozvana narodno-socialna stranka, je delavec Anton Fiala pozdravil shod v imenu te stranke. Stari liberalci so pri tem godrnjali, pristaši nove stranke so mu pa seveda pritrdjevali. Navskriž so si bili zborovavci glede nameščenja okrajnih šolskih nadzornikov. Nekateri učitelji, ki komaj čakajo, da bi jim začela vlada nakazovati plačo, so bili mnenja, da je prav, če vlada nadzornike sprejme med svoje uradnike in stalno namešča, drugi pa, ki nimajo upanja, da bi kdaj nadzorniki postali, so pa bili proti temu pod pretezo svobodnega razvoja šolstva. Ker so zadnji zmagali, so s tem podali tudi navodilo glede regulacije učiteljskih plač.

Prijazni pokloni. „Dan“ očita uredniku „Slovenskega Naroda“, g. Malovrhu, da opravlja delo, ki ni vredno dostojnih mož, ker ostaja dolžan dokazov in se poslužuje osebnosti, in da imajo pri „Narodu“ nekoga, ki je rekel, da mu vsak učitelj že 25 kilometrov daleč smrdi. — „Zarja“ je pa mnenja, da bi moral „Slov. Narod“ prav pošteno za ušesa prijeti župana dr. Tavčarja. G. Malovrh je nato v „Narodu“ odgovoril, da naprednjakom ni mogoče drugače delati, ker jim manjka mož in denarja in tiste neodvisnosti od javnosti in od ljudstva, kakršno ima klerikalna stranka.

Razpor med liberalci. Ljubljanska narodna socialna mati je rodila dve punici. Prva se imenuje „Narodno-socialna zveza“, druga pa „Narodno-socialna stranka“. Prvo je poklonila starinom, drugo pa mladinom. Najbrže sta obe mrtvi. Boter, poslanec Choc, je dobil v zahvalo zasmehovavno pesem in sliko v „Dnevu“.

Zleti „Orlov“. Orlovskaja organizacija se ni ukoreninila samo med Slovenci, ampak je prešla v meso in kri tudi Čehom. Tako je postala močna ta četa organiziranih katoliških mladeničev, da so tudi Nemci postali pozorni. Orlovski prireditelji zadnje nedelje v Kromeržu je bila krasna. Z Moravskega, iz Šlezije, s Češkega je bila velika udeležba in deputacije so prišle z Dunaja in s Kranjskega. Orle je v Kromeržu pozdravil župan, cesarski svetnik Veselsky in sv. mašo je na mestnem trgu daroval prelat Bařina, ki je član gosposke zbornice. Slovesnega izprevida se je udeležilo 3000 uniformiranih „Orlov“ in „Orlic“ in velika množica občinstva. Telovadba, ki je bila v škofovem parku, se je obnesla prav dobro. Slavnosti se je udeležilo veliko odličnjakov. — Istega dne so imeli tudi štajerski „Orli“ svojo prireditev v Št. Jurju ob južni železnici, kjer so bili navzoči poleg vseh štajerskih odsekov tudi zastopniki peterih kranjskih odsekov. V Štepanji vasi se je pa ta čas vršil mladeniški tabor ljubljanskega okrožja, ki je vključ slabemu dopoldanskemu vremenu izvršil se prav lepo, kajti vreme se je popoldan izboljšalo, in to v največjo nejevoljo liberalcev. Naši mladeniči postajajo zavedni in to nas veseli.

Nesramni napadi na „Orle“. „Slov. Narod“ od zadnje srede je poln ciganskih napadov na „Orle“. Kar vrste se članki o kranjskih, štajerskih in čeških „Čukih“. Posebno podlo je poročilo o lepem shodu „Orlov“, ki je bil v Kromeržu. Beseda „Čuk“ je psovka. Ako bi mi bili tako neolinkani, kakor so liberalci, bi lahko namesto „Sokol“ vedno le pisali „Smrdokavre“. Seveda bi potem liberalci kričali, da nimamo kulture, ako bi mi o „Sokolih“ prinašali taka poročila, kakršna imajo sedaj napredni listi o „Orlih“. Gotovo pa je, da bode tudi potpečljivosti naših fantov konec, ako liberalci ne bodo prijenjali s svojim neizmernim zasramovanjem krščansko misleče mladine.

Proti Ciril-Metodovi družbi je prinesel članek „Glas Svobode“ v Ameriki, ki je glasilo tajnika družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Med drugim pravi list: „Kako pridemo mi ameriškani Slovenci do tega, da bi pošiljali iz rodoljubnosti naš težko prisluženi denar v domovino, ki nas ni mogla preživeti, da bi podpirali tamošnje narodne zavode, ko smo vendar nekaj narodni izmeček, za katerega se v stari domovini le takrat brigajo, kadar je treba napolniti malhe, in ko smo nazadnje sami bolj potrebni, kot so oni v domovini!“

Tujci v Kranju. Krasno lego ima Kranj, dober zrak, lepe izprehode. Tujci se ga pa vendar ogibljejo, kakor bi bil kužen. Kak agent še tu prenoči, tudi kak turist, ki gre v češko kočjo na Jezerskem, se mimogrede malo tu pomudi,

drugače so pa tujci, če izvzamemo beraške procesije, res bele vrane. Kaj je li temu vzrok? Najprej je pomanjkanje udobnih stanovanj za tujce. Vendar o stanovanjih in hotelih danes ne bomo govorili, ampak o potih, ki drže iz mesta. Pota so pa res tako zanemarjena, da se tujci le zgražajo in povprašujejo: „Kaj pa dela občinski odbor? Kaj Olepševavno društvo?“ Naj se poizkusi priti iz Pungerta v Lajh! Kje je vas, ki bi trpela kaj tako nemarnega? Ali pa naj se pogleda pot pod Svečarjem v mestno kopališče, čez romantični mostiček na Huje! Najprej lesene srednjeveške, silno ozke, strme in trohnele stopnice, potem pa od ploč vsa razrita steza, za katero se nihče ne briga in je nevarno po njej iti. Iz oken doli pa gledata dva občinska odbornika, oče in sin, na to kranjsko naprednost. Tu bi se dale z malimi stroški napraviti zložne cementne stopnice, ker sta šoder in voda blizu, cement bi pa občinski odbornik Majdič znabit dal bolj po ceni. To bi bilo nekaj lepega in stanovitnega. Pa zdaj ni čas za to; vse spi, ker se po navadi dela le pred volitvami z obljubami.

Železnica Škofja Loka-Žiri. Dne 7. t. m. se je v Žireh zanj sestavil odbor iz zastopnikov občin Poljanske doline. Navzoči so bili tudi Ločani, izpuščeni pa Kranjci, ker se namerava nova proga napraviti skozi Črni graben na Domžale in Loko. Zakaj se nič ne gane kranjski mestni zastop, ne vemo.

Nesreča. Veletigovec v Kranju g. Edvard Dolenz se je peljal zadnje nedelje s svojo materjo in kontoristinja Matildo Šega iz Strazišča domov. V Šmartinu je neko tele splašilo konje. Pri vozu se je zlomila os in voz se je prekucnil. Vsi so se poškodovali. Gospa Dolenz je prišla pod voz in si je zlomila nogo. Gdčna. Šega je poskočila z voza in se je poškodovala na ramenu. Poškodoval se je tudi g. Dolenz na kolnih in tudi kočijaž je opraskan, ker so ga konji vlekli za seboj. Bog daj blagi rodbini zopet kmalu ljubo zdravje!

Prečinska zadeva je dajala liberalcem upanje, da bodo lahko potunkali zopet nekaj klerikalcev in jih pahnili v nesrečo. V liberalnih listih je bilo brez števila dopisov o klerikalnih hudodelcih. Dne 10. t. m. so bili pa župan Vintar in drugi obdolženci soglasno oproščeni. Tako so liberalci za eno blamažo bogatejši.

Novi deželni zakoni. Cesar je potrdil nova deželna zakona glede deželnih doklad in zagradbe hudournikov Močivnik, Pasji rep in Bela v Vipavski dolini ter regulacije reke Sore.

Iz Lesec. Dragonski polk št. 5. Nikolaj I. bo imel jutri na Leški gmajni pod milim nebom sv. mašo ob 9. uri. V nedeljo, dne 25. t. m. ob pol 3 uri bo pa vojaška dirka blizu kolodvora v Lescah in ob 8. uri zvečer sestanek častnikov v hotelu Louisenbad na Bledu.

Premembe pri frančiškanih. Provincijal čč. oo. frančiškanov o. Angelj Mlejnšek se bo iz Kamnika preselil v Ljubljano, kjer bo v prihodnje frančiškansko učilišče. Iz Novega Mesta prideta v Kamnik o. Kornelji Petrič in o. Severin Fabiani. Iz Kamnika v Novo Mesto pa o. Ambrož Remec.

V Žejah pri Naklem je v sredo dopoldne strela udarila v Golarjev hlev, kjer je stalo v eni vrsti pet glav živine. Tri goveda je strela ubila, konj in eno govedo sta ostala nepoškodovana. — Pri Peruču pa so bili domači zbrani v veži, kar se posveti in strela je švignila skozi vežo, ne da bi bila koga poškodovala. Tudi pri Hrovatu in Primavžu je razsajala strela okrog poslopij.

Ali ni to posledica alkohola? Prve tri dni tega tedna je bil nabor v Skofji Loki. Nabornikov je bilo 593 in izmed teh jih je bilo potrjenih le 79. — V Kranju pa je bilo včeraj 120 fantov na naboru. Potrjenih je bilo 39.

Kdo ponemčuje koroške Slovence? Učitelji. Nad 50% učiteljev, ki so nameščeni po slovenskih krajih, niti slovensko ne razume.

Za Slomškovo proslavo. Opozarjamo vsa naša društva in organizacije, da dobe vse podrobnosti za Slomškovo proslavo lahko v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani. Na razpolago so govori, deklamacije, prizori in tudi nova slavnostna kantata Foersterja, ki je eden najlepših slovenskih moških zborov. Kjerkoli imate moški zbor, naučite se te slovenske bojne pesmi, ki se lahko rabi tudi pri vsaki drugi priliki. Cena partituri je 2 K. „Slovenska Straža“ je poslala na svoje podružnice in nekatera druga društva okrožnice. K tem okrožnicam še priporočamo, naj bi zbori imeli na sporedu tudi lepi Vodopivčev mešani zbor „Slovenski Straži“. Cena posameznim glasovom je 20 vinarjev ter se dobe pri „Slovenski Straži“. Ravno kar je izšel za Slomškovo proslavo tudi prekrasni dramski prizor „Veseli god“, ki je ves prepleten z globokimi nauki Slomškovi in je biser v literaturi narodno-verske vzgoje ljudstva. Vsako večje društvo naj bi si naročilo ta prizor, se ga dobro naučilo in predstavljalo! Prizor je pripraven za vsak oder, tudi za oder na prostem. V prizoru nastopajo Blaže, Nežica, oče, mati, učitelj, duhovnik, tujec in zbor (narod). Prizor s posameznimi tiskanimi vlogami za vseh sedem nastopajočih oseb velja skupno 2 K 80 vin., torej pride za vsako nastopajočo osebo samo 40 vin., mnogo ceneje kot bi se pa vloge prepri-

sovale. Naročila na „Slovensko Stražo“. — Slomškove razglednice v treh barvah, umetniško izvršene so tudi v zalogi „Slovenske Straže“. Naj bi ne bilo kraja na Slovenskem, ki bi se letos ne pridružil Slomškovi proslavi!

Proti spakedrani slovenščini je že večkrat pisal P. Stanislav Škrabec na platnicah „Cvetja“. V zadnji številki „Cvetja“ pravi pa to le: „Ne le stare, že večkrat grajane napake se vedno ponavljajo leta in leta, tudi novih ne zmanjkuje. Prav rejenega Antibarbara bi nam bilo treba, in prej ko mogoče, ker se iz šole in cerkve, društev in shodov in časnikov in knjig pačenje zelo širi tudi že med priprosto ljudstvo. Tudi za ljudstvo bi bila torej taka knjiga potrebna; zato naj bi bila, kolikor se da, jasno in priprosto, zlasti pa kratkočasno pisana, morda tako ali podobno kakor za Italijane Edmonda De Amicis „L' Idioma gentile“. Če slovečemu italijanskemu pisatelju ta knjiga ne dela sramote, je taka tudi učenemu slovenskemu profesorju ne bi. In mnogi bi jo brali, ki za suho paragrafsto šolsko slovnico nimajo ne veselja, ne volje.“

Razglas. C. kr. okrajno glavarstvo razglašajo: Samokresi, flobertpištole, repetirpištole in drugo avtomatično delujoče strelno orožje pod mero 7 dunajskih col (18 cm) se ima glasom razpisa c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 21. maja 1912, št. 13.822, oziroma c. kr. deželnega predsedništva v Ljubljani z dne 31. maja 1912, št. 1828/Pol., vobče smatrati kot prepovedano orožje v smislu § 2. ces. patenta z dne 24. oktobra 1852, drž. zak. št. 223. Ta odredba postane veljavna dne 1. oktobra 1912. Da se pa po možnosti omogoči promet s kratkim, v smislu § 2. orož. pat. prepovedanim strelnim orožjem, je c. kr. ministrstvo za notranje zadeve dovolilo, da sme c. kr. dež. vlada do preklica poveriti c. kr. okr. glavarstvu, da smejo dovoljevati nakup, posedovanje in nošenje takega orožja (§ 9 in 14 orož. pat. in min. odredba z dne 20. avgusta 1857, drž. zak. št. 159 k § 9 orož. pat.). Tako orožje kot obrtnik izdelavati in naprodaj imeti pa sme le dotični, ki dobi v ta namen od c. kr. deželne vlade posebno dovoljenje (§ 4, 2 odst. in § 11, nadalje § 5. orož. pat.). Na podlagi rečenega je c. kr. deželno predsedništvo v Ljubljani glasom razpisa z dne 31. maja 1912, št. 1828/Pol. kransko c. kr. okrajno glavarstvo poverilo, da sme do preklica dovoljevati nakup, posedovanje in nošenje takega orožja. Vsako ravnanje proti tem predpisom zapade strogim kazenskim določilom.

Na tedenski semenj v Kranju dne 12. t. m. je bilo prignanih: 136 glav domače govedi (za mesarja 45), 10 telet, 57 glav bosenske govedi, hrvaške govede 00 in 222 domačih prešičev ter 115 hrvaških ovac in koz in 13 domačih ovac. — Za kilogram žive teže: za pitane vole 96 v, za srednje pitane vole 86 do 88 v, za nepitane 78 do 80 v, za bosensko goved 88 v, za teleta 1 K 04 v, za pitane prešiče 0 K 00 v, prešiči za rejo 1 K 20 v. — Za 100 kg pšenice 22 K; rž 22 K; ječmen 20 K; oves 19 K; koruza 21 K. ajda 26 K, proso 22 K; krompir 7 K — v, fižol (rdeč) 24 K, koks 36 K, detelja 150 K, slanina 1-80 do 1-90 K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3 K, jajce 7 v, seno 6 K, pšenična moka 37 v, kaša 34 v, ješprenj 32 v.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (18.) sv. Hijacint; ponedeljek (19.) Ludovik Tol.; torek (20.) sv. Bernard, ap.; sredo (21.) sv. Ivana Frančiška; četrtek (22.) sv. Timotej, m.; petek (23.) sv. Filip; sobota (24.) sv. Jernej, apostol.

* * *

V Bochumu se je zgodila nova nesreča. Ko so položili v grob 120 ponesrečenih rudarjev in so se ljudje vračali domov, je neki tramvajski voz skočil s tira, ker je odpovedala zavora. Voz se je zaletel v vogal neke hiše in se je prevrnil. Ena oseba je bila ubita, 11 pa težko ranjenih.

Potres ob Marmarskem morju. Zadnjo soboto je prebivavce ob obali Marmarskega morja zadela občutna nesreča. Nastal je potres, ki je zahteval veliko žrtev. Nad 1000 ljudi je izgubilo življenje, okrog 3000 jih je težko ranjenih in 50.000 ljudi je brez strehe. 28 manjših mestec in vasi je baje popolnoma uničenih. Škoda znaša na milijone. Potresni sunki trajajo še dalje.

Ponesrečeni zrakoplovci. V Kodanju so trije vojaški zrakoplovci zasedli zrakoplov „Dänemark“ in so se že eno uro srečno peljali, kar je pričel iz zrakoplova plin ubajati. Padli so z zrakoplovom vred v morje, kjer so se borili z valovi, dokler ni prišel neki parnik, ki jih je vzel na krov. — Letavec Toth je padel z višine 20 metrov in se je močno ranil. Aparat se je razbil.

Nesreča na železnici. Na postaji Veletri so odjenjali vijaki, ki drže železniške šine. Stroj se je prevrnil v bližnji jarek, vozovi pa so se poškodovali, ko so butnili skupaj. Dva človeka sta bila takoj mrtva, 51 pa težko ranjenih, od katerih pa jih veliko ne bo okrevalo.

Strašen vihar je bil dne 13. t. m. na Francoskem obrežju. 150 ladij se je potopilo in mnogo ribičev je potonilo.

Eksperimentisti so imeli v Krakovu zborovanje. Jezik eksperanto je najbolj razširjen med umetno narejenimi jeziki.

Evharistični kongres. Dne 14. septembra ob pol 3. uri popoldne bo v veliki dvorani „Glasbenega društva“ na Dunaju velik koncert, katerega se bode udeležil tudi cesar z vsem dvorom in najvišjimi dostojanstveniki. Na vspeh bo: „Rosa mystica“ in Hartmanna oratorij: „Zadnja večerja“. Nastopilo bo več deških pevskih zborov iz raznih samostanov. — Kongresa se bo udeležilo 3000 Francozov; med njimi 10 škofov in 20 škofovskih delegatov.

Zverinski človek. V laških Abrucih se je 20letni zidar Pizzoferto nekoliko sprl s svojim bratom. Potegnil je revolver in brata s tremi strelami smrtonosno ranil. Mačeha, ki je slišala strel, je prihitela na pomoč, a fant je pomeril nanjo in jo zadel v srce. Nato je fant pobegnil in med potjo ustrelil tri kmete, ki so ga izkušali ustaviti. Tekel je do bližnjega posestva, kjer je bil njegov oče čuvaj. Ko je ta stopil ravno čez prag, je sin pomeril nanj in tudi njega ustrelil. Divjal je naprej in preplaval bližnjo reko, ker ga je ljudstvo zasledovalo. Konečno se je posrečilo nekemu orožniku, da ga je prijel. Fant pa se ni pomišljal, ampak se je obrnil in ustrelil na orožnika. Hotel je še dalje streljati, toda množica, ki je hitela za njim, mu je to preprečila. Vrgla se je nanj s palicami ter ga začela obdelovati. Le s težavo so ga iztrgali kmetom iz rok ter odpeljali v ječo.

Ponarejevalca rubljev Roberta Löwenthala so vjeli v Parizu. V Nizzi so imeli celo tovarno za izdelovanje rubljev, tako da so jih preteklo leto izdelali za 2 milijona.

Koliko Avstrijcev gre v Ameriko? Družba „Austro-Amerikana“ je imela letos v pretekli polovici leta potnikov: 3057 prvega in drugega razreda, 19.220 potnikov tretjega razreda, skupaj tedaj 3575, ali 19% več, kakor v istem času lani. Ti potniki so šli vsi v severno Ameriko.

Abstinenca napreduje tudi med avstrijskim vojaštvom. Častniki onih polkov, kjer je treba največ telesnega napora, so najprej spoznali korist abstinence. Velik vpliv pa je napravil nanje vzgled bivšega šefa generalnega štaba Hötzendorfa, ki je abinent. Ta vzgled je dosegel, da imamo danes pri nekaterih polkih veliko častnikov popolnih abstinentov, kar bo dobro vplivalo na moštvo.

Število ločenih zakonov v Evropi. Na 100.000 prebivavcev pride v Švici 43 ločenih parov, v Franciji 33, na Danskem 27, na Pruskem 21, na Angleškem 17, na Norveškem 15, na Holandskem in v Belgiji po 14, na Bavarskem 13, na Švedskem 10, v Avstriji 8 in na Finlandskem 6. Najžalostnejše je v najbolj nekatoliških državah kot kažejo številke.

Visoka starost. V Tirnovu na Bolgarskem je umrla kmetica Palancov, stara 180 let. 110 let je preživela kot vdova. Prej je imela 16 otrok.

Starčki na Ruskem. Izmed ruskih veteranov, ki so se pred 100 leti udeležili vojske proti Napoleonu, jih živi še 26. Najmlajši je star 117, najstarejši pa 126 let.

Upor pomorščakov. Na ruski vojni ladji „Ivan Zlatoust“ so se baje uprli pomorščaki, ki so hoteli ujeti carja in njegovo družino. Nedavno je bilo deset pomorščakov črnomoškega brodovja obsojenih na smrt.

Bankovce sta pojedla. V Krakovu sta zaprta tatova Aaron in Rosenfeld, ki sta v vlaku okradla 74.000 K deželnemu poslancu Blumu. Ker v ječi nista marala jesti, so jima dali neke vrste olja, ki je za čiščenje želodca. In olje je res učinkovalo. Prvi je imel v želodcu bankovcev za 16.000 K, drugi pa za 20.000 K.

Temeljni kamen za novo mesto. Ob reki Seji na Ruskem bodo letos ob priliki rojstnega dne prestolonaslednika Alekseja, položili temeljni kamen na novo mesto, ki se bo imenovalo Aleksejevsk.

Čebele umorile dva konja. Te dni je prišel na Nižje Avstrijskem neki kmet na polje orat s parom konj. Blizu njive je bil čebelnjak. Ko je prišel kmet do čebeljnaka, so se pokadile vse čebele v konja in so ju tako močno opikale, da sta poginila.

Trije ruski grofje ponesrečeni. Ruska grofa brata Rimski in grof Breceviski so se peljali iz Berlina domov. Blizu Frankfurtu pa je zavozil tisti izmed njih, ki je vodil avtomobil, v neko drevo. Eden bratov Rimskih in njegov šofer sta dobila le lahne telesne poškodbe, dočim so morali ostala dva prepeljati v bolnišnico.

DRUŠTVA.

«Ljudska knjižnica» na Rupi bo priredila v nedeljo, dne 25. t. m., pri Grenkijevu vrtno veselico. Igrala se bo igra: „Dr. Vseznal in njegov sluga Šipko Tiček“. Potem bo srečolov in nato šaljiva pošta in prosta zabava. V slučaju slabega vremena bo veselica v nedeljo 1. septembra. Za jedila in pijačo bo tudi poskrbljeno.

Prostovoljno gasilno društvo v Vogljah priredi dne 25. avgusta t. l. na vrtu gostivne g. župana Fr. Molja v Vogljah veselico s srečolovom, šaljivo pošto in prosto zabavo.

Kmetijska podružnica v Lescach priredi jutri v prostorih g. Wuchererja (pri Kristofu) veselico. Predaval bo g. ravnatelj Gustav Pirc.

Podružnica S. D. Z. za Gorenjsko priredi dne 29. avgusta v Kropi poučni sestanek s sledečim sporedom: Dopoldan: od 8.—9. ure zbirališče v Otočah (iz Ljubljane pride vlak ob 8:15, z Jesenic ob 8:47); nato odhod v Kropo; od 10.—11. ure shod v gostilni pri Klinarju (od 10.—1/2 11. ure: podružnične zadeve; od 1/2 11. do 11. ure: informacijsko predavanje); od 11.—3/4 1. ure ogled delavnic; nato kosilo v imenovani gostilni. Popoldan: od 2.—3. ure predavanje o razvoju, stanju in posebnostih Kroke ter o vplivu industrije na prebivavstvo. Po predavanju izlet v Kamno Gorico in razhod. S tem sestankom stopa podružnica v novo smer svojega delovanja. Obiskovati hočemo odslej industrijske kraje Gorenjske in povzdigniti s primernimi predavanji, ki se bodo po večini ozirala na lokalne razmere, socialni smisel našega dijaštva. Važni bodo ti sestanki, zato naj se vsak če le mogoče udeleži. Priglasje sprejema do 24. avgusta: Vinko Tavčar, abiturijent v Trzinu, 148. V tem oziru prosimo točnosti: še pred terminom se treba odločiti in priglasiti, da se more vse potrebno ukreniti.

Izobraževalno društvo v Mošnjah priredi jutri popoldne v društveni dvorani veselico. Na vspeh je govor, petje (tri pesmi) igra „Kmet-Herod“, ali gorje mu, ki pride dijakom v roke.

Mlekarska zveza v Ljubljani se je preselila te dni iz svojih prostorov v javno skladišče „Krisper & Tomažič“, Dunajska cesta 33 (I. nadstropje), kjer ima velika skladišča za sir, hladivne prostore, velike zaloge mlekarskih vrčev in strojev, vsakovrstne potrebščine za mlekarstvo. K skladišču ima „Zveza“ lastni železniški tir, tako da bo lahko naravnost iz svojega skladišča pošiljala in prejela cele vagone. Zveza se je močno razširila, tako, da so ji bili dosedanja prostori premajhni. Opozarja vse mlekarske zadrage, da dobijo vse mlekarske potrebščine, od največjega stroja do najmanjšega žrebljička, ki se rabi v mlekarstvu, pri „Zvezi“ dosti ceneje, kakor pa naravnost iz tovarn, ker „Zveza“ nakupuje na debelo od prvih tovarn. Nadalje bode „Zveza“ imela vse potrebščine za čebelarstvo v zalogi v največji izbiri. Opozarjamo pri tem tudi vse trgovce, različna konsumna in gospodarska društva, da ima Zveza v zalogi vsake vrste finega sira, surovega masla, sveže jajca in med. Mlekarska zveza je postala danes veliko podjetje, ki ima v Trstu in Gradežu svoje podružnice.

Novije vesti.

Vojaška maša bode jutri zjutraj ob 8. uri v Kranju v „Zvezdi“.

Častni občani blejski so postali: ministar Trnka in Dlougosz in poslanci dr. Šusteršič, dr. Lampe, Piber in Pogačnik.

Minister dr. Trnka je bil dne 13. t. m. na Črni prsti in potem je obiskal Bohinjsko Bistrico.

Sokolice iz Kranja so nastopile pod vodstvom Evgena Sajovica na veliki Šmaren na sokolskem zletu na Bledu. Pri nastopu so prišle z godbo nekoliko iz takta. Še bolj so pa prišle te sokolice iz takta s krščansko idejo, ker so s svojim pohodom na Bled pomnožile bojno četo onega še poganskega Črtomira, „ki branil se je vere Bogomile, ljubezni vere in miru in sprave“.

Iz Begunj. Tukajšnjega č. g. župnika je nesramno napadel „Slov. Dom“. Fant, ki je bil priča, je s svojo izjavo pri tukajšnjem mirovnem sodišču in s prisego pri dekanatu na laž postavil dopisnika „Slov. Doma“. Ako liberalci ne bodo molčali, bomo prihodnjič več povedali.

V Gorici bodo jutri imeli slavnostno zborovanje slovenski katoliški dijaki. Ob 8. uri bo pontifikalna maša, ob 10. uri zborovanje v dvorani „Central“, popoldne se bo igrala „Naša kri“ v navzočnosti pisatelja Finžgarja, zvečer bo komerz.

Praga. Gospa Kunčická je prišla navskriž z Mladočehi in bo odložila mandat.

Zunanji minister grof Berchtold je bil eno uro v avdijenci pri cesarju v Išli in je obiskal tudi finančnega ministra. Poročal je o načrtih glede balkanskih zadev.

Zaradi Jukičeve obsodbe so bile demonstracije v Dubrovniku in Zadru. Dijaki so nosili v znak žalosti črne kravate. Več oseb so zaprli.

Revolucija v Albaniji. Dne 15. t. m. je prišlo po železnici v Skopje 1200 Albancev. Malisore je katoliški nadškof pomiril. Ob črnogorski meji so pa Arnavti s Turki napadli kristjane in jih veliko pomorili.

Na Bolgarskem so zaradi Kočane še vedno veliki shodi. Na vseh se zahteva vojna proti Turčiji. Velevlasti so pa za to, da balkanske države ne smejo napasti Turčije.

Bolgarski car je dne 15. t. m. praznoval svoj 25letni jubilej. Bile so velike narodne slavnosti.

Vreme. Na Nemškem imajo prav hladno vreme in dež, na Ruskem hudo vročino in pomanjkanje vode, na Francoskem in Španskem pa silovite viharje.

Angleški kralj bo obiskal koncem septembra dunajski dvor.

Šmartin pri Kranju.

Spisal Fr. Pokorn.

Dalje.

Med zvonikoma je glavni vhod, na katerem se bere sledeči, že pokvarjeni napis:

„PeregrinorVM pletas sanCto eXtrVXIt IVDcoCo“, kar priča, da so tačas dovršili zgradbo, namreč l. 1739. Na južni strani na zakristiji je bila solnčna ura, naslikana z nemškim napisom, ki je pa deloma že okrušen.

Tudi sedanja povečana cerkev ima tri oltarje: sv. Jošta, sv. Ane in sv. Andreja. Glavni altar s krepkim kronogramom „CoenaCVLVM granDe“ (velika obednica) je bil nov l. 1760. in je posvečen sv. Joštu čigar kip, kakor drugih svetnikov na njem: sv. Barbare, sv. Lucije na evang. strani, sv. Katarine in sv. Polone, so v rokoko slogu izdelani in nastavku v istem slogu prav primerni. Vse je bogato pozlačeno. Pred vhomom za altar sta naslikana sv. Rafael in angel varuh, spredaj pred altarjem na steni pa sta presni sliki sv. Petra in Pavla.

Stranska altarja sv. Ane na evang. strani in sv. Andreja, apost., na listni strani imata lesene nastavke. Glavni podobi je prav lepo na platno naslikal Val. Mencinger l. 1754. Na altarju sv. Ane sta kipa: sv. Janeza Evang. in sv. Janeza Krstnika, na vrhu je slika sv. Jožefa, na menzi pa M. B. 7 žal.; na altarju sv. Andreja sta kipa: sv. Krištofa in sv. Florijana, sliki pa sv. Frančiška Ksav. na vrhu in sv. Alojzija na menzi. Vsi kipi so lepo delo.

Cerkev ima preprost križev pot, ki ga je slikal Franc Wissiak l. 1851. Ravnotako preproste so tudi orglje na koru, kamor je dohod od obeh strani iz cerkve, pa tudi s sv. stopnic. Kor za pevce je bil zgrajen l. 1740., kakor kaže letnica na stebričkih. Iz ladje v prezbitarij sta odtod dve, k velikemu altarju pa tri stopnice, ki so, kakor tlak, vse iz zelenega peščenca.

V ladji sta tudi dve izpovednici. Nad ono na moški strani je kip sv. Janeza Nepom., nad ono na ženski strani pa je prižnica, ki je okrašena s slikami cerkvenih učencov pod steklom. Dandanes je v ladji tudi enajst dolgih klopi iz mecesnovega lesa, katere je prav okusno izdelal mizar na Kokrici l. 1903.

Dalje prih.

Zdravilstvo.

Ako čutiš želodčne bolečine, kar se ob veliki vročini pogosto dogaja, zadostuje večkrat malce kuhinjske soli, katero raztopiš v vodi, ali eden do dva dni uživaš lahko hrano kot: ovseno juho ali suhe žemlje in slično.

Za smeh in kratek čas.

Iveri. Največ govore ljudje, ki nimajo kaj povedati. — Dober svet je drag, pa vendar izkušnja kaže, da se nobena stvar ne da tolikokrat zastoj, kakor dober svet. — Starinoslovec se bavi z rečmi, ki nimajo ne nog, ne glave. — Potrpežljivost se utrja vselej na napačnem koncu. — Šola življenja ne pozna počitnic. — Marsikatera knjiga nima nobene tiskovne napake, pa je vendar napak, da se je tiskala. — Če zdravnik naredi napako, ga vsaj to tolaži, da bo za to plačan.

V sodniji. Sodnik: „Zaradi tatvine ste obsojeni v poldrugoleten zapor. Kaj na to odgovorite?“ — Zatoženec: „Gospod sodnik, zapišite dve leti, kajti drugače pridem na zimo ven in ne bom dobil dela!“

Stroga pokorščina. Major: „Kako se predržnete pri paradi kaditi?“ — Vrzite smodko proč!“ — Rezervist: „Z veseljem, gospod major!“ — Major: „Ne, brez veselja morate to storiti!“

Vedno nedolžen. Ona: „Jaz ne vem, da moraš ti vedno zadnji iz oštarije!“ — On: „I, zlomka, kaj pa morem jaz za to, da drugi vselej pred mano odidejo!“

Po ovinkih. Ona: „Kje pa si bil sinoči tako dolgo?“ — On: „Pri prijatelju!“ — Ona: „Kje pa je bil tisti prijatelj?“ — On: „V oštariji!“

Ravno narobe. Matevž: „Moj fant je ležal v travi in ga je gad pičil. Zdravnik pravi, da bo treba rano izžgati, ker je bil gad hudo strupen.“ — Sosed: „Pri meni je pa žena hudo strupena. Ko jo je lani gad pičil, ji nič ni bilo — gad je pa poginil!“

Na zdravnikovem spominku. „Bog mu bodi milostljiv! Ako bi ne bil umrl, bi morali mi več ne živeti.“

V šoli. Učitelj: „Kako pravimo Husovim krivovercem?“ — Učenec: „Huzarji!“

Glavna reč. Sodnik: „Ali ste oženjen?“ — Zatoženec: „Dà, žalibog!“ — Sodnik: „Beseda „žalibog“ ne spada sem!“ — Zatoženec: „Pa je pri meni žalibog glavna reč!“

Modro. Sodnik zatožencu, ki se izgovarja, da je to prvič storil: „Tega noben človek ne verjame; kaj takega se ne more prvič storiti!“

Očetovski opomin. Sin: „Trgovci mi je eno krono preveč nazaj dal.“ — Oče: „Le obdrži jo! Ta naj te izpodbuja, da boš tudi zana-prej pošten!“

Tudi neverjetni Tomaž poizkusi, ako čuje tako prepričevalne besede, kakršne čitamo v pismu baronice Geramb v kopališču Buziás pri Temešvaru. Ondi stoji: „Hotela sem že zdavnaj pisati in tudi v časopisih bi moralo biti objavljeno, kako izbornu deluje Fellerjev Elzinfliud. Imela sem toliko bolečin: protin in očesno bolezen, utrujenost in glavobol, bolečine v hrbtu in slabosti. Odkar pa uporabljam Fellerjev Elzinfliud, sem popolnoma zdrava.“ Prepričani smo, da nam bodo tudi naši čitatelji po prvem poizkusu hvaležni. To sredstvo je pa končno tudi poceni, kar stane poizkusni tucat le 5 K poštne prost, pravega se pa dobi le pri E. V. Fellerju v Stubici, Elzin trg št. 264 (Hrvatsko).

Učenca

sprejme v trgovino mnogovrstnega blaga
Ferd. Hlebs, Kranj. 255

Več sto hekto

dolenjskega vina
domačega pridelka se prodaja
pri oskrbništvu Nemška vas,
p. Krško. 254 2—1

239 Prodaja se dva prav ohranjena dobro
strojarska kotla
pri Jožefu Peganu, kotlarju v Škofji Loki.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr. Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—20

Lepo stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje, kopalnice, dveh klet in drugih pritlikin, se odda v najem lahko takoj v vili 252 2
tvrdke Zabret & Komp., Kranj.

Dva spretna črkostavca
in enega knjigoveza

takoj stalno sprejme 250 2

„Tiskovno društvo“ v Kranju.

Res lepa je cerkev, veža ali kuhinja le tedaj, če ima ličen in trpežen tlak

kakršnega izdelujeta v mnogih vzorcih
Zajec & Korn v Ljubljani.

Izdelovanje stopnic, cevi. 249 2
Asbestni škrlj „Zenit“.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhacker, konc. zobotehnik

V KRANJU

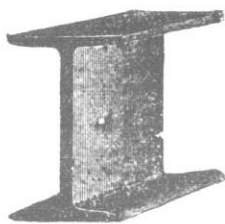
v Hlebsovi hiši, nasproti rotovžu, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure popoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 33

V interesu vsih gospodinj!

Samo ti zabojski in zavoji, kateri nosijo kavni mlinček kot tvorniško znamko, vsebujejo nepreseženi, staroizkušeni „pravi Franck“ iz tovarne v Zagrebu.

Priporoča se tedaj: skrbna pozornost pri nakupu!

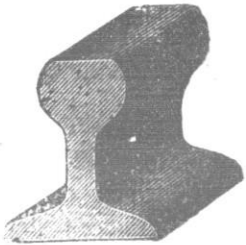
el. št. 131/24576

Trgovina z železnino
Podružnica Franc Dolenz v Kranju

priporoča:

Nosilce, šine, štorje za strop, najboljši dalmatinski Portland-cement, pocinkane železne cevi, stele, bo-dečo žico in mrežo za ograjo, vse potrebščine za vodo-vode in stavbe, orodje za vrh, škropivnike, otroško vrtno orodje i. t. d. Popolne kuhinjske oprave. — Polje-delski stroji in orodja. 133 23

Najprimernejša darila po zelo znižanih cenah! 74 52—33

Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik
urar in trgovec v Kranju

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev! Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

Izmed dobrega najboljše!

171 25-11

Singer Ko., deln. družba šivalnih strojev, Kranj, Glavni trg 119.

Kašelj preneha popolnoma od sveže pripravljene Kneipovega čaja proti kašlju. Cena zavoju 1 króno. Dobiva se vedno svež samo pri lekarnarju **Vladku Bartuliću** v Zagrebu, Jelačićev trg št. 19. 160 20-20

Milijoni uporabljajo proti kašlju hripavosti, kataru, razžirjenju, krčevitemu in hrznenemu kašlju

Kaiserjevo prsno karamelo s tremi jelkami. 20 24-23

6050 not. ovér. izpricel od zdravnikov in privatnikov zagotavlja siguren uspeh. Zelo prijetni in dobri bonboni. Paket 20 in 40 vin., doza 60 vin. se dobi pri **KARLU ŠAVNIKU**, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Lepi prostori

na Glavnem trgu v Kranju, pripravljeni za trgovino, se dajo v najem od 1. novembra t. l.

Več pove upravništvo „Gorenjca“. 297 5

Umetni zobje!

Ne da bi se iztjavale zobne korenine, se ustavljajo **amerikanski umetni zobje** posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje 224 7

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Proda se poceni še malo
::: rabljeno, lahko :::

motorno kolo

z 2 in pol konjskima silama.

Kje? pove upravništvo „Gorenjca“. 229 6

Bartulićeva zdravilska mast

se priporoča kot izvrstno in preizkušeno domače sredstvo za zdravljenje in celjenje ran, poškodbe in bolečine na koži, ker ublažuje bol in vnetje na rani, ozeblino in opekline vsake vrste, zdravi kraste, srbečico, izpušljaje po licu in telesu, rane od potu po nogah in telesu, pik od ose, bučele ali komarja, predvsem pri otrocih, kraste in izpušljaje vsake vrste. Cena škaltje 50 vin., kdor pošlje 70 vin. v znamkah za eno ali 6 K za 12 vnaprej, dobi povsod poštine prosto. Dobiva se v lekarnah in pri izdelovalatelju, lekarniku **Vladku Bartuliću** v Zagrebu. 161 20-20

Jakob Košmerlj

edina slovenska tvrdka te vrste
v **Trstu**, ulica St. Martici 11.
Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu **veliko xalogo kave, čaja, južnega sadja** i. t. d.

Postrežba točna in solidna. 113 19

Na **deležo potiljam** pristo vožnje po povzetju po železnici in v zavetkih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

247 2

Prospekti brezplačno!

Vijolina s tipkami in lokom! — Najlepša godba za cerkveni kor (orkestralne maše), za izobraževalna društva (n. pr. igranje med posameznimi dejanji predstav) je brez dvombe

klavijolinski kvartet

(2 klavijolini, 1 klavijola, 1 klavičel). Pa tudi pri peuku petja v šoli in kot domačo godalo, zlasti v spremstvu klavirja, harmonija ali citer je klavijolina nenadomestljiva. Vsakdo postane v 14 dneh perfekten vijolinist. To priznajo vsi, ki so se seznanili поблиže s tem godalom.

Tvornica klavijolin

Bajde & Komp.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 73.

Najcenejša moč.

Kmetje! Milnarji! Kolarji! Mizarji!
Ključavničarji!

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z montažo vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo pet do šest vinarjev.

Kmetje! proč z gepeljmi, živina pri njih veliko trpi in so stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA
Dunajska cesta „pri Figovcu“. 44

Zelo važno!!

Za vsakogar je neprecenljive vrednosti zdrav želodec, v dosego tega te pa glavni pogoj redno prebavljanje.

želiščni liker „Ilirija“

je najboljšo sredstvo za dobro prebavo in krepčilo. Samo en poskus in prepričali se boste o izvrstni kakovosti in njenem učinku. Pristni samo z imenom

„Ilirija“ in tvrdko Franc Berjak, Kranj.

94 52-30 Zahtevajte izrecno povsod pod tem naslovom!

Varstvo proti požarom!

Najboljše strešno krilo je asbestni škrlj

„ZENIT“

Popolnoma varen v ognju, ne eksplodira kakor drugi konkurenčni izdelki. Štirikrat lažji od opeke. Ceneji kakor vsak drugi škrlj. **Zajec & Horn, betonsko podjetje, Ljubljana, Dunajska cesta 73.** Samozastop za kranjski in tržiški sodni okraj. 248 2

Franc Dolenz v Kranju.

Ceniki, vzorci in proračuni brezplačno.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.			
Obrestnje hranilne vloge po 4 1/4 0/0 brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno . Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.	Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v 4 1/2 0/0 komunalnih zadolžnicah.	Hipotekarna posojila v zastavnih listih po 4 1/2 0/0 128 52-23	Ekontupnje monice denarnih zavodov in daje lembarčna posojila . Prodaja lastne pupilarno varne komunalne zadolžnice in zastavne liste. Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.